

**ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ÎN BAZĂ DE PROIECT PENTRU
STUDIAREA ISTORIEI LOCALE
PROJECT-BASED LEARNING ACTIVITIES FOR THE LOCAL
HISTORY STUDY**

*Nadejda Iachimovschi,
profesoară de istorie și educație pentru societate,
grad didactic I,
IPG „Ștefan cel Mare”, or. Nisporeni, Republica Moldova
ORCID: 0009-0009-4436-2867*

CZU: 373.01:94(478)

Absrtact

The project is a complementary assessment method that integrates complex learning activities. Within this project we selected the following activities: documentation, research, Interview, round table. Evaluation of the product will be presented through a speech.

I started this project with the 9th form students. The first activity was the launch of the project with this group of students from the 9th grade, after studying at the optional classes „ Lived History, Told History” of the following subjects: Genocide applied by the Stalinist regime, Memorial of the victims who suffered during 1949.

The first activity was a round table, being a working method with the students, which allowed each participant in the discussion to expose own information and point of view and at the same time this method created conditions to develop an effective, empathic communication towards each other. The students were emotionally involved to learn the eyewitness accounts of the horrors that happened in Nisporeni village at that time.

Another activity carried out within the project was the visit to the Public Library in Nisporeni town. Here they were informed about the existence of a batch of books describing the period of the Stalinist regime. This visit to the public library had a great and positive impact on the emotional students' state and they confessed that they had enriched their knowledge with such useful information, saying that if it was not for the project, no one in their lives would have known that the citizens of Nisporeni were victims of the given regime in such a large number. For the first time the students had the opportunity to research the archived documents alive and that is why their experiences were different.

Key-words: project, memories/memoirs, genocide, deportations.

Studierea și predarea istoriei joacă un rol deosebit în constituirea identității personale, naționale și europene, iar paradigma centrării procesului de predare-învățare pe elev a reprezentat o schimbare fundamentală. Învățarea centrată pe elev determină o mai bună înțelegere a trecutului și le oferă tinerelor generații oportunitatea de a investiga subiecte care le sunt aproape, la care au participat bunicii sau părinții lor sau să redescopere locuri pe care le cunosc din copilărie.

Proiectul este o metodă eficientă de cercetare a istoriei orale și locale. Apărut la începutul sec. al XX-lea, este o metodă de instruire activ-participativă,

care presupune un transfer de cunoștințe, deprinderi, capacități, favorizând abordările interdisciplinare și consolidarea abilităților sociale ale elevului. Proiectele la istorie sunt un prilej în plus de a dezvolta aptitudini și valori comportamentale, de a aplica cunoștințele dobândite și de a-i orienta pe elevi spre o analiză critică, precum și de a-i provoca să cerceteze istoria locală și să experimenteze istoria orală¹.

Aplicând această metodă la orele de istorie, elevii sunt provocați de a căuta/analiza/sintetiza/asocia/compara, de a crea un produs ce urmează a fi prezentat unui public. Ei își formează capacități și își animă dorința de a demonstra ce știu și, mai ales, ce știu să facă. Astfel, ei își valorifică potențialul creativ, își dezvoltă capacitatea de analiză critică a problemelor. Activitățile care solicită gândirea critică îi provoacă să emită judecăți și raționamente, să ia atitudine.

Una dintre caracteristicile proiectului constă în faptul că acesta pornește întotdeauna de la o temă aleasă în clasă de către profesor împreună cu elevii și de la o formă de prezentare, astfel proiectul devine o creație personalizată. În cadrul proiectului tema poate fi abordată diferit, acesta are o structură flexibilă, se adaptează nivelului de vârstă al elevului și nivelului de studiu.²

Proiectul are ca finalitate un produs (broșuri, postere, machete, pliante etc.) concret rezultat în urma activității, astfel că elevul, prin ceea ce face, se simte util și își îndreaptă efortul pentru atingerea țintei propuse. Proiectul este o metodă complementară de evaluare care integrează activități complexe de învățare.

Activități de învățare în bază de proiect pentru studierea istoriei locale

În cadrul proiectului care stă la baza studiului de față am selectat următoarele activități: documentarea, cercetarea, interviul, masa rotundă. Evaluarea produsului a fost prezentată printr-un discurs. Am propus acest proiect spre realizare elevilor clasei a IX-a în urma studierii la orele de istorie și la ora opțională „Istorie trăită, istorie povestită” a subiectelor: *Genocidul aplicat de regimul stalinist; Memorialul victimelor din anul 1949*. Am identificat grupele de proiect din rândul elevilor, care, pe parcursul activității în proiect, s-au consolidat cu scopul de a munci în vederea obținerii unui rezultat pozitiv, care să le aducă mulțumire și satisfacție sufletească.

¹ Sclifos L. et. al. *O competență-cheie: a învăța să înveți. Ghid metodologic*. Chișinău: CE PRO DIDACTICA, 2010. 136 p.

² Bernat S. E. *Tehnica învățării eficiente*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2003. 270 p.

Proiectul: Memorialul victimelor în perioada regimului stalinist

Documentarea a presupus activitatea de căutare, culegere, sortare și verificare a informațiilor din domeniu. Elevii implicați în proiect au vizitat biblioteca publică din Nisporeni. Aici au fost informați despre existența unui lot de cărți care descriu perioada regimului stalinist: foametea³, colectivizarea, deportările. Totodată, li s-au prezentat și cele 4 volume de „Memorii”, în care sunt enumerate familiile, persoanele care au fost deportate din fiecare raion, localitate, cauza deportării și regiunea în care au fost deportați.

Foto 1. Elevii clasei a IX-a. Aprilie 2022

Foto 2. Sala de lectură. a IX-a și directorul bibliotecii Țîmbur Elisaveta.

În volumul III, ei au identificat 137 de persoane din localitatea Nisporeni care au fost supuse represiunilor⁴, iar din tot raionul Nisporeni – 1562 de persoane.

În articolul „Calvarul”⁵ din ziarul „Țara”, scris de Ion Mardari, au descoperit lista împrumutătorilor CC în raioane și au stabilit că în Nisporeni acesta a fost tovarășul Iakunin V. P.

Această vizită la biblioteca publică a avut un impact mare și pozitiv asupra stării emotive a elevilor și ei au mărturisit, într-o discuție de grup, că simt o stare benefică pentru că și-au îmbogățit cunoștințele cu așa informații utile, spunând că, dacă nu era proiectul dat, n-ar fi știut că cetățenii din Nisporeni au fost victime ale regimului într-un număr atât de mare.

³Pagini anevoioase din istoria Moldovei, 1940-1950, Moscova, 1994.

⁴E. Postica, V. Belaus. *Cartea Memoriei*. V. III, Chișinău: Știința, 2003, p. 235.

⁵Mardari Ion. *Calvarul*. În: Țara, 04.04.1993, p. 8.

În multitudinea de izvoare de cercetare și documentare, arhiva constituie o sursă sigură de date istorice stocate în timpul perioadei respective. Pentru prima dată elevii au avut posibilitatea să cerceteze pe viu documentele arhivate și de aceea trăirile lor erau multiple: de curiozitate, interes, bucurie, dar și de empatie pentru suferința trăită de înaintașii noștri⁶.

Foto 3. Primăria orașului Nisporeni. Echipa de proiect. Aprilie 2022.

Foto 4. Arhiva primăriei. Echipa de proiect. Aprilie 2022. Autor Iachimovschi Nadejda

În arhivă elevii au studiat procesul de colectivizare din Nisporeni⁷. Au identificat primii președinți de colhoz și, de la rude, au colectat poze. Au găsit actele de stat pentru folosință veșnică a pământului de către colhozurile „Miciurin”⁸ și „Șvernici” și informații referitoare la volumul de teren arabil, vie, livadă ce-l avea fiecare. Au văzut harta integrală a pământului din localitatea Nisporeni din acele timpuri.

Foto 5. Document din arhiva colhozului „Maia”

Chirvas Vasile
(rîndul de jos al
doilea din stînga)

Foto 6. Președintele colhozului „Șvernici” Chirvas Vasile (rîndul de jos al doilea din stînga).

⁶ A.R. Nisporeni , f. 34, inv . 1, d.1, p.3.

⁷ Șadran D. *Procesul colectivizării*. În: revista „Cugetul, nr 3-4, p. 50.

⁸ Act de Stat pentru folosință veșnică a pământului de către colhozul „Miciurin”, Nisporeni. În: A.N.R.M., f.2013, inv . 1, d. 80, p. 35.

Foto 7. Munteanu Gheorghe. Primul președinte al colhozului „Miciurin” Arhiva familiei.

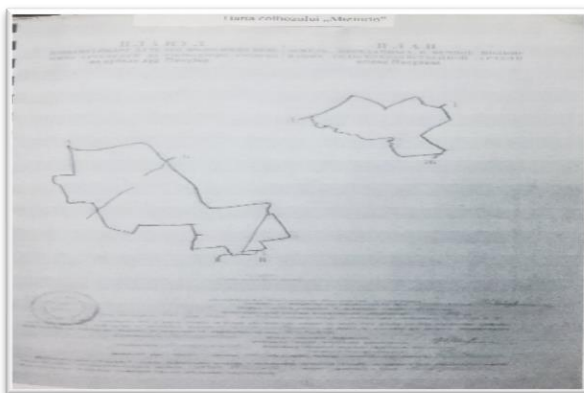

Foto 8. Planul teritorial al colhozului „Miciurin” Arhiva colhozului.

O metodă de cercetare și documentare este și interviul, care a fost aplicată pentru a investiga întâlnirea cu persoanele victime ale regimului stalinist. Elevii au discutat cu surorile Arteni Elena în vârstă de 86 ani, Artene Efimia în vârstă de 82 ani și cu Babin Olga în vârstă de 80 ani, care le-au povestit amintiri amare ce le-au marcat viața.

Foto 9. Martor ocular, elevi. Arteni Elena, 86 de ani. Aprilie 2022

Foto 10. Martor ocular, elevi. Babin Olga, 80 de ani. Aprilie 2022.
Autor Iachimovschi Nadejda

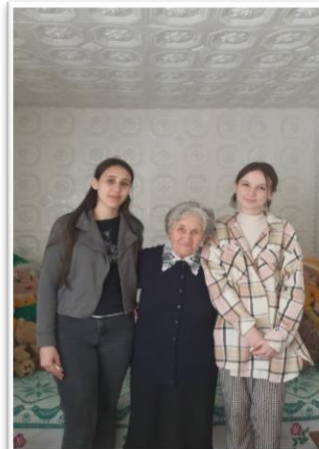

Foto 11. Martor ocular, elevi. Zastavnițchi Efimia, 82 de ani. Aprilie 2022.

Nici până astăzi martorii intervievați nu pot să uite cum au fost luați din casa părintească și duși în Siberia la vârsta de 13 și 9 ani. Ca dovadă, au prezentat fotografiile, ce amintesc despre evenimente din acea perioadă: condiții grele de viață, femeii și copiii care lucrau la tăiat pădure⁹.

⁹ A.R. Nisporeni. f. 104, inv.1, d. 6, f.3.

Foto 12. Un grup de moldoveni la tăiat pădurea, din amintirile victimei represiunilor Lazări Ion (al IV-lea din stânga, rândul de jos).

Din cauza neachitării „postavcei” din lipsă de produse, mama lor a fost arestată și condamnată la 6 ani de închisoare în lagărul de muncă Novocercassk. Mai jos este expus certificatul de condamnare a mamei.

СССР
Министерство
Внутренних дел
Новосибирская обл.
Государственный архив
13 декабря 1950 г.
010

Выдана гражданину
Варваре
1909 года рождения, уроженцу
гражданство (подданство)
СССР
осужденному (ой)
Молдавской
27 IX 1948 г. по ст.ст.
к лишению свободы на **6**
года, имеющему (ей)
МВЖ по **13** XII 1950 г.
Ховного Совещания

С применением
Освобожден (на) **13** декабря
месту жительства **с. Ниспорен**
р-н, Новосибирской
до ст. **Куровей**

И. Начальник
Коп
Нач. ОМРЗ
Коп

Печать

Форма «А»
ДОМ НА ЖИТЕЛЬСТВО НЕ СЛУЖИТ.
ПРИ УТЕРЕ НЕ ВОЗВРАЩАЕТСЯ.
2-АА
15/11/50
СПРАВКА № 5-88-13
Армене
Мировне
с **Ниспорен, Ниспоренский**
р-н, Новосибирской
обл.
Ниспоренского р-на
5831 УК **УССР**
лет с поражением в правах на
д. прошлом судимости
наказание в местах заключения
и по **Указу Президиума**
от 26/IV-50
1950 г. и следует к избранному
р-н, Новосибирский
с/д, дер. Давон, область
железнодорожной.

дер. (и/к) **Куровей**
тае (Служба) Мухоморова
Коп
Коп

Foto 13. Certificat de judecată. Arhiva de familie (Arteni Varvara)
Martie 2022.

O altă activitate realizată a fost masa rotundă, care a fost selectată din considerentul că este o metodă eficientă de lucru cu discipolii, ce permite fiecărui participant la discuție să-și expună informația și punctul de vedere, totodată creând condiții favorabile de a dezvolta o comunicare eficientă, empatică.

Foto 14. Masă rotundă. Echipa de proiect. Aprilie 2022.

Foto 15. Studierea articolelor. Aprilie 2022.

După discuții despre ororile provocate de regimul stalinist, elevii au fost interesați de a studia evenimentele de nivel național și local, și s-au arătat implicați emoțional să afle relațiile martorilor oculari despre evenimentele tragice produse în localitatea Nisporeni. Pentru a asigura o maximă implicare, am creat posibilitatea ca fiecare elev să-și aleagă o direcție de studiu și să informeze mai târziu despre evenimentele cercetate.

Prezentarea proiectelor s-a făcut printr-un discurs în sala de festivități, la care au asistat elevii claselor a VIII-a și a IX-a. Ei au fost informați de către echipele de proiect despre genocidul aplicat de regimul stalinist. Activitatea a fost diseminată și pe site-ul școlii, pentru a familiariza elevii și părinții cu activitățile desfășurate în instituție și a pune în evidență impactul lor asupra noii generații.

Foto 16, 17. Prezentarea proiectului publicului. Mai 2022 Autor: Iachimovschi Nadejda

În desfășurarea unui proiect elevii investighează, descoperă, prelucrează informații, sunt actori cu roluri multiple, experimentează, cooperează etc. Acesta este un produs care reflectă efortul individual, de grup, constituie dovada implicării personale și a interesului pentru împlinirea unui parcurs colectiv și permite o apreciere complexă, nuanțată a învățării. Prin realizarea proiectelor apare avantajul unei evaluări contextualizate și de proces, proiectul devine o activitate de învățare motivantă pentru elev, aceștia implicându-se cu plăcere în activitățile desfășurate.

De aici ajungem la concluzia că nu trebuie să evităm, să ne eschivăm de la istorie, ci trebuie să ne aplecăm urechea la glasul ei. Trebuie să ne dezmoțim din starea în care ne adânci tirania totalitaristă. Datoria noastră este de a cultiva tinereii generații calitățile spirituale de care actualmente avem nevoie. Să fim investitori ai spiritualității românismului. Să nu rămânem nepăsători față de viitorul neamului, față de acei ce ne vor purta flamura spiritualității poporului român în eternitate.

BIBLIOGRAFIE

1. A.R. Nisporeni, F. 34, inv. 1, d.1, f.3
2. A.R. Nisporeni, F. 5,d.3, f.2.
3. A.R. Nisporeni. F. 104, inv.1, d.6, f.3.
4. Act de stat pentru folosință veșnică a pământului de către colhozul „Miciurin”, Nisporeni. În: A.N.R.M., F. 2013, inv. 1, d. 80, f. 35.
5. Bernat S.E. *Tehnica învățării eficiente*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2003. 270 p. <http://ro.scribd.com/doc/14977461/SimonaElena-Bernat-Tehnica-Invatarii-Eficiente>
6. Mardari Ion. Calvarul. În: Țara, 04.04.1993, pag. 8.
7. Martor ocular Babin Olga, 80 ani.
8. Martor ocular Arteni Elena, 86 ani.
9. Martor ocular Zatavnițchi Efimia, 82 ani.
10. *Pagini anevoioase din istoria Moldovei, 1940-1950*. Moscova, 1994,
11. Postica E., Belaus V. *Cartea Memoriei*, v. III. Chișinău: Știința, 2003, p. 235.
12. Scifos L., et. al. *O competență-cheie: a învăța să înveți. Ghid metodologic*. Chișinău: CE PRO DIDACTICA, 2010. 136 p.
13. Șadran D. *Procesul colectivizării*. În: Cugetul, nr. 3-4, p. 50.